

Hayat Boyu Öğrenme ve Yetişkin Eğitimi Yüksek Lisans eğitiminin öğrencilere katkısının değerlendirilmesi

Assessment of the contribution of Life-Long Learning and Adult Education Master's Education to students

Gülsün Şahan¹

Havva Duygu Yasa²

Received Date: 08 / 08 / 2017

Accepted Date: 31 / 10 / 2017

Öz

Bu çalışmanın amacı Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Hayat Boyu Öğrenme ve Yetişkin Eğitimi Yüksek Lisans eğitiminin öğrencilerin hayata bakış açılarına katkılarını öğrenci görüşüne göre değerlendirmektir. Araştırmada öğrencilerin aldıkları eğitimin iş ve özel hayatlarına, bakış açılarına katkısı belirlenmeye çalışılmıştır. Nitel araştırma yöntemlerine uygun olarak hazırlanan bu çalışmada Hayat Boyu Öğrenme ve Yetişkin Eğitimi Yüksek Lisans tezli ve tezsiz programlara devam eden ve mezun olan öğrencilerden çalışmaya katılmaya gönüllü olan 17 kişinin görüşleri yarı yapılandırılmış görüşme formları ile alınarak içerik analizi ile çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda öğrencilerin birçoğunun yüksek lisans eğitimine başlama amaçları arasında kişisel gelişim, çocuklarına örnek olma, mesleki ilerleme, öğrenmeye karşı merak duygusunun bulunduğu görülmüştür. Lisansüstü eğitimin öğrencileri akademik olarak geliştirdiği, iletişim ve sunum konusunda daha iyi düzeyde oldukları, yeni kavram ve metotları öğrendikleri iş fırsatlarının farkında olduğu, mesleklerine de farklı bir bakış açısı ile bakabildikleri görülmüştür. Öğrencilerin çoğunluğunun aldıkları eğitimin beklentilerini karşıladığı ulaşılan sonuçlar arasındadır.

Anahtar sözcükler: Yaşam boyu öğrenme, yüksek lisans, yetişkin eğitimi

Abstract

The purpose of this study is to evaluate the contributions of the students of Bartın University Graduate School of Educational Sciences, Life Long Learning, to the perspective of students' views. In the study, it was tried to determine the contribution of the students' educational life to their private and educational life and their life perspective. In this study which was prepared in accordance with qualitative research methods, the opinions of 17 volunteers who participated in the study with graduated and non-thesis programs in Lifelong Learning Master were taken with semi-structured interview form and analysed by content analysis. As a result of the research it has been found that among the aims of the students' in starting them aster degree are personal development, being a role model for their child, occupational development and to arouse interest in learning. It has also seen that master degree develops students in academic field, they are better than the others in terms of communication and presentation, they learn new terminologies and methods, they are aware of business opportunities, and they can look their occupation with a different perspective. The survey shows that the majority of the students meet the expectations of the education they receive are among the results of the research.

Keywords: Life-long learning, Graduate, Adult education

1. Giriş

Yaşam boyu öğrenme insanın doğumundan ölümüne dek yaşadığı her anda ihtiyacı olan bilgileri öğrenme sürecidir. Eğitim erken yaşlardan itibaren hayatımızın içinde ve belki de en önemli yerindedir. Yalnızca formal öğrenmeleri kapsamayan içine informal öğrenmeleri de alan bu süreç

¹ Yrd.Doç.Dr., Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi. gulsunshahan@hotmail.com

² Öğretmen- YBÖ Yüksek Lisans Öğrencisi

örgün eğitimle elde edilen niteliklerin hayatın birçok aşamasında gerçekleştirilen öğrenmelerle desteklenmesidir (Erden, 2009). Küreselleşme ile bilgi, teknoloji ve bilişim alanlarında gerçekleşen hızlı değişimler eğitim sistemlerini de yenilemeye zorlamıştır. Küreselleşen dünya bir taraftan eğitimde hızlı değişimlere yön verirken bir taraftan da eğitim sistemlerindeki değişimlerden etkilenecek hız kazandırmaktadır (Çalık ve Sezgin, 2005). Eğitim alanındaki bu küreselleşme süreci yaşam boyu eğitim kavramının son dönemlerde ivme kazanmasını sağlamıştır. 1990'larda yaşanan küresel krizde istihdam sorununa çözüm olarak Avrupa Birliği tarafından ortaya atılan yaşam boyu öğrenmeye ekonomik bir kavram olarak bakıldığını görebiliriz (Kaya, 2015). İnsanı ekonomik anlamda elen alan bir anlayış yerine daha insancıl bir boyutta yaşam boyu eğitim anlayışı geliştirmek olasılığı Türkiye'de ortaya çıkan eğitim ihtiyaçlarına cevap verebilir (Bağcı, 2011).

Beşikten mezara kadar devam eden eğitim faaliyetlerini ifade eden yaşam boyu öğrenme kavramı eğitimi her yaşta ve her yerde destekleyen bir kavram olma yolunda gitmekte ve gün geçtikçe önem arz etmektedir. Eğitimin yaşam boyu sürmesi kişilerin örgün eğitimlerinden sonra da eğitim faaliyetlerinin devam etmesidir. Bu noktada yetişkin eğitimi ve halk eğitimi önem kazanmaktadır. Kişinin kendi potansiyelini keşfetmesi, kendi için kariyer planları yapması, kişinin kendini geliştirme ve sürekli yenilemesi küreselleşen toplumlarda yaşam boyu eğitimi gerekli kılmaktadır (Miser, 2002).

1996 yılı Avrupa'da Hayat Boyu Öğrenme yılı olarak kabul edilmiştir. Bununla birlikte hayat boyu öğrenmenin ekonomik ve sosyal hayatta başarı göstermesi adına eğitim öğretim faaliyetleri ve stratejilerinin hayata geçirilmesi gelişmeleri yaşanmıştır. Çağımızın ve geleceğin ihtiyacı olan insan tipi sosyal değişimlere ayak uydurabilen aynı zamanda yüksek niteliklere sahip hayat boyu öğrenebilen nesillerdir. Hayat boyu öğrenme kişilerin boş vakitlerini değerlendirilebileceği bir araç veya sadece yetişkin eğitimi olarak görülmemelidir. Kavramın sınırlandırılması yerine eğitim ve öğretim fırsatlarının hayatın tümüne yayılması olarak görülüp genişletilmeye çalışılması gerekmektedir. Çünkü hayat boyu öğrenme eğitim ve öğrenme kuramlarıyla iç içe olup aynı zamanda tüm bunları kapsar niteliktedir (Aksoy, 2013).

Çoğu ülkede olduğu gibi Türkiye'de de yaşam boyu eğitim kavramı popüler hale gelmiştir. Türkiye'de yaşam boyu eğitim ile ilgili olarak Kalkınma Planlarından, 1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunundan, Hayat Boyu Öğrenme Strateji Belgesinden söz edebiliriz. 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nun 40. maddesinde yaygın eğitimin amaç, kapsam ve görevlerine yer verilmiş 9. maddesinde ise "sürekli eğitim" ile "her yerde eğitim"e vurgu yapılmıştır (Milli Eğitim Temel Kanunu, 1973). 2000 yılında Türkiye'de Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü kurulmuştur. Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda insan kaynaklarının geliştirilmesi başlığı altında eğitim sisteminin yaşam boyu öğrenme yaklaşımıyla yeniden düzenlenmesi dile getirilmiştir (DPT, 2001). Dokuzuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda eğitimin işgücü talebine duyarlılığın artırılması ve eğitim sisteminin geliştirilmesi başlıkları altında yaşam boyu eğitim yaklaşımına değinilmiştir (DPT, 2007). Onuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda istihdam ve çalışma hayatı, temel ve mesleki becerileri geliştirme programı ve nitelikli insan, güçlü toplum başlıkları altında yaşam boyu eğitim ele alınmıştır (DPT, 2014). Türkiye AB Eğitim ve Gençlik Programlarına 2004 yılında tam üye olma hakkını elde etmiştir. Eğitim ve Gençlik Programlarının Türkiye'de yürütülmesinden sorumlu olan kurum Ulusal Ajans olarak da bilinen AB Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığıdır Yaşam boyu öğrenme programları ise şunlardır: Comenius (Okul Eğitimi) Programı, Erasmus (Yüksek Öğretim) Programı, Leonardo da Vinci (Mesleki Eğitim)

Şahan, G., Yasa, H.D. (2017). Hayat Boyu Öğrenme ve Yetişkin Eğitimi Yüksek Lisans eğitiminin öğrencilere katkısının değerlendirilmesi. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 3(5), 1851-1867.

Programı, Grundtvig (Yetişkin Eğitimi) Programı (Kıvrak, 2007). 2009-2013 ve 2014-2018 yıllarını kapsayan Hayat Boyu Öğrenme Strateji Belgeleri de yayımlanmıştır.

Hızla değişen dünya şartlarında bilginin ve teknolojinin de hızlı bir değişim içinde olduğu gelişen ve gelişmekte olan toplumlarca farkına varılan bir görüş olmaktadır. Tüm bu devinimler içerisinde insanların da yeni yaşam şartlarına uyumunun gerçekleşmesinde, yalnızca bireysel değil toplumsal olarak da refaha erişilmesinde hayat boyu öğrenmenin önemi görülmektedir. Hayat boyu öğrenme bilgi çağında yaşayan bireylerin karşılıklarına çıkan her fırsatı değerlendirebilecek ve bununla birlikte hayatlarını daha iyi şartlarda sürdürebilmeleri için gerekli olan becerileri içerir (Göksan, Uzundurukan ve Keskin, 2009).

Yaşam boyu öğrenme sürecinde başarıyı elde etmek yalnızca kişinin kendi çabasıyla gerçekleşmemektedir. Yaşanılan toplumdaki politikalar da kişilerin yaşam boyu öğrenmelerini destekleyecek, bireyin refahını sağlayacak ve kendini gerçekleştirebilecek nitelikte olmalıdır. Bununla birlikte bireye yaşam boyu öğrenme alışkanlığı kazandırılmasına çocukluktan itibaren başlanması yarar sağlayacaktır (Günüç, Odabaşı ve Kuzu, 2012).

Yıldız (2004) tarafından yapılan bir araştırmada Türkiye’de yetişkin eğitiminin henüz gelişmekte olan bir alan olduğu ve yetişkin eğitimi araştırmalarında yeterince nitel araştırma tekniklerinden yararlanılmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Alan yazınına katkı sağlayacağını düşünülen bu nitel çalışmanın amacı Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yaşam Boyu Öğrenme Yüksek Lisans eğitiminin öğrencilerin hayata bakış açılarına katkılarını öğrenci görüşüne göre değerlendirmektir. Araştırmada öğrencilerin aldıkları eğitimin iş ve özel hayatlarına, bakış açılarına katkısını belirlemek üzere şu sorulara cevap aranmıştır:

- Yaşam Boyu Öğrenme alanında alınan eğitimin iş hayatına (olumlu ya da olumsuz bir yönde) etkileri nelerdir?
- İş hayatında çıkan fırsatları görmede alınan eğitimin katkıları nelerdir?
- Lisansüstü eğitime başlama amaçları nelerdi, beklentiler ne yöneydi? Ne kadarı gerçekleşti?
- Alınan eğitimin kendi bakış açılarına, bilgi ve becerilerine ne düzeyde katkısı oldu?
- Yaşam Boyu Öğrenme alanında alınan eğitiminin aile hayatına, eş ve çocukların, arkadaş ve meslektaşların bakış açılarında ne düzeyde değişimler oldu?

2. Yöntem

Çalışma nitel araştırma yöntemlerine uygun olarak hazırlanmıştır. Görüşme, gözlem ve doküman analizi gibi yöntemler kullanılarak veri toplandığı, olayların ve algıların kendi ortamında gerçekçi bir şekilde ortaya konulmaya çalışıldığı araştırmalardır (Yıldırım & Şimşek, 2008) Alan ve Türkçe uzman yardımı görüşme formları oluşturulmuş, son şekli verilmiştir. Görüşler görüşme formları ile alınarak içerik analizi yöntemi ile çözümlenmiştir. Çalışma grubu Hayat Boyu Öğrenme ve Yetişkin Eğitimi Yüksek Lisans Tezli ve Tezsiz programlara devam eden ve mezun olan öğrenciler arasından gönüllü olan 17 kişiden oluşmaktadır. Çalışma grubu seçiminde kartopu örneklem yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntemde göre ulaşılan kişiler yardımı ile diğer kişilere ulaşılmaktadır. Veriler bilgisayar ortamına aktarıldıktan sonra çözümlenmiş, iç güvenilirliğin sağlanması amacıyla doğrudan alıntılara yer verilmiş, elde edilen veriler görüşmecilerin onayına sunulmuştur. Araştırmanın çalışma grubuna ilişkin tanımlayıcı bilgiler Tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo 1. Kişisel bilgiler

Katılımcı	Yaş	Cinsiyet	Program	Dönem
E1	29	Erkek	Tezsiz	Mezun
E2	28	Erkek	Tezli	Mezun
E3	31	Erkek	Tezli	5.
E4	27	Erkek	Tezli	5.
E5	47	Erkek	Tezsiz	Mezun
E6	42	Erkek	Tezsiz	Mezun
K1	44	Kadın	Tezli	5.
K2	29	Kadın	Tezli	5.
K3	42	Kadın	Tezsiz	Mezun
K4	25	Kadın	Tezli	5.
K5	27	Kadın	Tezli	4.
K6	32	Kadın	Tezli	3.
K7	37	Kadın	Tezsiz	3.
K8	31	Kadın	Tezsiz	1.
K9	37	Kadın	Tezsiz	Mezun
K10	49	Kadın	Tezsiz	Mezun
K11	43	Kadın	Tezsiz	3.

Katılımcıların 6'sı erkek, 11'i kadın olup, (20-25) yaş arası 1, (26-30) yaş arası 5, (31-35) yaş arası 3, (36-40) yaş arası 2, (41-45) 4, (46-50) 2 kişidir. Öğrencilerden 8 kişi tezli YBÖ, 8 kişi tezsiz YBÖ, 7 kişi mezun, 5 kişi 5.dönem, 1 kişi 4.dönem, 3 kişi 3.dönem, 1 kişi 1.dönem öğrencisidir.

3. Bulgular

3.1. Yüksek Lisans Eğitiminin iş hayatına etkisine ilişkin bulgular

3.1.1. Yüksek Lisans eğitiminin iş hayatına etkileri

Yaşam boyu yüksek lisans eğitimi alan öğrencilere ilk sırada bu eğitimin iş hayatlarına nasıl yansıtıldığına ilişkin sorular yöneltilmiş, yapılan analiz sonucunda elde edilen veriler Tablo 2'de yer almıştır.

Tablo 2. Yüksek lisans eğitiminin iş hayatına etkileri

Etki	Kişiler	f
Olumlu	E1,E2,E3, E5,E6,K1,K2,K3,K4,K5,K6,K7,K8,K9,K10,K11	16
Olumsuz	E3-K2-K7	3
Fark Yok	E4	1

Tablo 2'de elde edilen veriler incelendiğinde ilk sırada 16 Yaşam Boyu Öğrenme öğrencisi aldıkları eğitimin iş hayatlarına olumlu etkisinin olduğunu belirtmiştir. İkinci sırada 3 öğrenci aldıkları eğitimin olumsuz etkisinin olduğunu düşünmektedirler. Son sırada bir öğrencide aldığı eğitimin fark yaratmadığını açıklamaktadır. İlk sırada Yaşam Boyu Öğrenmenin iş hayatına olumlu etkileri olduğunu belirten öğrencilerden birisi konu ile ilgili olarak;

“Bazen sadece öğrencilere akademik bilgileri verdiğimi hissediyordum. Yüksek lisansta karşılaştığım durumlarla çeşitli derslerle hayatın ve mesleğimin farklı yönlerini keşfettim. Şimdi öğrencilerime kitap bilgilerinin dışında da bir şeyler öğretebilme ve gösterebilmenin mutluluğunu

Sahan, G., Yasa, H.D. (2017). Hayat Boyu Öğrenme ve Yetişkin Eğitimi Yüksek Lisans eğitiminin öğrencilere katkısının değerlendirilmesi. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 3(5), 1851-1867.

yaşıyorum. En önemlisi öğrencilerime daha büyük sabırla yaklaştığımı fark ettim”(K2) demektir. Bir başka öğretimde benzer bir şekilde;

“Yaşam Boyu Eğitimde iş yerimde olumlu olarak insanlara her ne görüşte olursa olsun aynı davranmayı, etik ilkelerine riayet etmeyi ve kendimi geliştirip insanlara bir şeyler katmayı öğrendim”(K7) diyerek düşüncesini açıklamıştır. Bir diğeri de;

“Yeni öğrenme ortamı, yeni arkadaşlar farklı konular vb. sebepler ile tekrardan işime ve hayata sarılma isteği doğdu. İş arkadaşlarım oyuna sonradan giren yedek oyuncu gibi tekrardan okula yeni bir enerji ile döndüğümü söylediler” (E3) şeklinde belirtmektedir. Yüksek lisans almakta olan öğretmenler azda olsa olumsuz etkiden söz etmektedir. Bir öğrenci;

“Olumsuz anlamda ise okulda öğretmenlere yüklenmiş olan iş yükleri ile yüksek lisans ödevlerimi bir arada yürütmek beni çok zorladı. Yapılamayacak bir şey değil belki ama öğretmenlerin birçok evrak işiyle uğraşması ona zaman kaybettiriyor(K2) derken, bir başkası da;

“Ders saatlerinin dağılımı çalışan bireyler olarak bizlerin izin problemlerini doğurdu” (E3) demektir. Son sırada bir öğrenci de aldığı eğitimin iş hayatına herhangi bir katkısının olmadığını belirtmektedir. Bu öğrenci;

“Belirgin bir fark oluşturmadı. Yüksek lisansa başlamadan önce hayatıma nasıl devam ediyorsam aynı şekilde devam ediyorum. Bazı konularda bilmediğim ya da eksik bildiğim kavramları öğrenmiş oldum, aaa bu da böyle miymiş? dediğim bir şey öğrenmedim”(E4) demiştir. Yüksek lisans eğitiminin iş hayatına etkilerine ilişkin bulgular genel olarak değerlendirildiğinde hemen hemen tüm öğrenciler yüksek lisansın olumlu etkilerinin olduğunu düşünürken, 3 kişide olumsuz yanların olduğunu belirtmektedir. Bir kişi ise fark yaratmadığı görüşündedir.

3.1.2. Yüksek Lisans eğitiminin iş hayatında çıkan fırsatları görmeye katkısı

Yüksek lisans eğitiminin iş hayatında çıkan fırsatları görmeye yardımcı olup olmadığı konusunda alınan görüşler analiz edildiğinde elde edilen bulgular Tablo 3’te yer almaktadır.

Tablo 3. Yüksek Lisans Eğitiminin iş fırsatlarını görmeye etkisi

Katkısı	Kişiler	f
İş fırsatlarının farkına varma	(E6) (E2) (K1)(K3)(K10)	5
Çok yönlü bakış açısı geliştirdi	(K6) (K7) (E5) (K8) (E3)	5
Bilimsel çalışmayı öğrenme	(K3) (K5) (K2)	3
Yüksek lisans eğitimine ek destek sağlanmıyor	(K9) (E6)	2
Mesleğe farklılık getirebilme fırsatı	(K4)	1
Eğitimin yaşam boyu sürmesi gerektiği fark edildi	(E3)	1
Değişim olmadı	(E4)	1
Fırsat çıkmadı	(K11)	1
Bazı mesleklerde fırsatlar kısıtlı	(E1)	1

Tablo 3 incelendiğinde ilk sırada 5 kişi iş fırsatlarının farkına varıldığını, 5 kişi çok yönlü bakış açısını geliştirdiğini, 3 kişi bilimsel çalışmayı öğrenme, 2 kişi yüksek lisans eğitimine ek destek sağlanmadığını, 1 kişi mesleğe farklılık getirebilme fırsatı, 1 kişi eğitimin yaşam boyu sürmesi gerektiğini fark ettiklerini belirtirken bir kişi de bu eğitimin değişim yaratmadığını, bir kişi de henüz bir fırsat çıkmadığını belirtirken bir kişi de çalıştığı meslekte fırsatların kısıtlı olduğunu belirtmiştir. İlk sırada alınan eğitimin iş fırsatların farkına varılmasını sağladığını belirtmektedir. Bu görüşte olan bir öğrenci;

“Ayrıca aldığım eğitim çalıştığım işte güçlü bir avantaj” (K3) derken bir diğeri de;

“Henüz bir fırsat çıkmadı karşıma fakat fırsat verilirse çok etkili olacağına inanıyorum” (K10)demektedir. İkinci sırada yer alan bulgu da alınan eğitimin çok yönlü bakış açısını geliştirdiğine yöneliktir. Bu görüşü açıklayan bir öğrenci;

“Beni geliştirdi, yeni bakış açıları kazandırdı. Yüksek lisanstan korkardım zor olduğunu düşünürdüm ancak bugün ilk fırsatta tezli için uğraşacağım ve belki daha ilerisi(E5)” demektedir. Bir sonraki bulgu bilimsel çalışmanın öğrenilmesine yöneliktir. Bu konu ile ilgili olarak bir öğrenci;

“Analiz etme, değerlendirme ve çok yönlü düşünme yeteneğim gelişti(K3) demiştir. Yüksek lisans eğitimine ek destek sağlanmadığı bir diğer bulgudur. Bu konuda bir öğrenci konuyu şu şekilde açıklamaktadır;

“Kamuda çalıştığımız için ve performansa dönük çalışma sistemleri tam anlamıyla gelişmediği için fırsatları yakalama konusunda şansımız daha zayıf oluyor (K9)” demektedir, bir diğeri de öğretmen olduğunu belirterek;

“MEB’de daha böyle bir fırsat göremedim. Yüksek lisansın herhangi bir getirisi olduğuna inanmıyorum(E6)”diyerek konuyu açıklamıştır. Bir diğer görüş te bu eğitimin çalıştığı mesleğe farklı bir bakış açısı getirmeye katkı sağladığını belirtmiş;

“Yüksek lisans eğitiminin bu noktada işime katkısının çok olduğunu söyleyebilirim(K4)” demiştir. Bir diğer bulgu da eğitiminin yaşam boyu sürmesi gerektiğinin bu eğitimle farkına varıldığı ile ilgilidir. Bu konuda bir öğrenci;

“Öğretmenliğe başladığımda aldığım eğitimin yeterli olduğunu düşünüyordum. Fakat YBÖ’ye başladıktan sonra bireyin kendini yenilemesinin -ben buna her daim öğrenme üzerine olma diyorum- sürekli olduğunu gördüm. (E3)” demiştir. Diğer bulgularda değişimin gerçekleşmeyişi, herhangi bir fırsatın çıkmayışı ile ilgilidir. Bu konulara yönelik olarak bir kişi;

“Bana yeni, farklı bir perspektif kazandırmadığı için bir değişim sağlamadı. Bitirmiş olduğum yüksek lisansın bana sosyal, ekonomik yönden bir katkısı olmadığı için bitirmiş olmak için bitiriyoruz (E4)”diyerek açıklama yapmıştır. Son sırada bazı mesleklerde yüksek lisansın önemli olmayışına yöneliktir. Bir öğrenci konu ile ilgili olarak;

“Öğretmenlik mesleğini düşünürsek bizim mesleğimiz fırsat açısından fakir bir meslek. Yapılacak şeyler ve imkanlar kısıtlı. Farklı bir meslekte olsam fırsatların daha da güzel değerlendirebileceğini düşünürdüm” (E1) diyerek görüşünü paylaşmaktadır. Yüksek Lisans Eğitiminin iş fırsatlarını görmeye etkisine yönelik bulgular genel olarak değerlendirildiğinde katılımcıların yaklaşık üçte birinin bu eğitimle iş fırsatlarının farkına varıldığı, yaklaşık üçte birinin de bu eğitimin çok yönlü bakış açılarını geliştirdiği, bazı öğrencilerin bilimsel çalışmayı öğrendiği, ancak bazı öğrenciler yüksek lisans eğitiminin kurumlarca desteklenmediği, dikkate alınmadığı görüşünde olduğu, az sayıda öğrencinin ise kendi mesleklerine farklı bir bakış açısı ile bakabildiklerini, eğitimin yaşam boyu sürmesi gerektiğini düşündükleri anlaşılmaktadır. Birkaç kişi de bu eğitimin değişim yaratmadığını, herhangi bir fırsat bulamadıklarını, bazı mesleklerinde yüksek lisans eğitimine önem verilmediğini belirtirken M.E.Bakanlığının yüksek lisanslı eğitimcilere farklı fırsat sunmadığını düşünmektedirler.

Şahan, G., Yasa, H.D. (2017). Hayat Boyu Öğrenme ve Yetişkin Eğitimi Yüksek Lisans eğitiminin öğrencilere katkısının değerlendirilmesi. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 3(5), 1851-1867.

3.2. Yüksek Lisans eğitiminin kişisel gelişime etkisine ilişkin bulgular

3.2.1. Öğrencilerin Lisansüstü eğitime başlama amaçları

Yaşam boyu öğrenme yüksek lisans öğrencilerine ilk sırada lisansüstü eğitime başlama amaçlarının neler olduğu sorulmuş, elde edilen veriler analiz edilerek bulgular Tablo 4’te yer almıştır.

Tablo 4: Lisansüstü Eğitime Başlama Amaçları

Amaç	Kişiler	f
Kişisel gelişim	(E1) (E5) (E6) (K4) (K7) (K8) (K9) (K11)	8
Eğitim çok önemli	(E3) (K1) (K10)	3
Çocuklara örnek olma	(K1) (K3)	2
Meslekte ilerleme	(E4) (K2)	2
Merak duygusu	(E2) (K5)	2
Beklentiler fazla karşılık bulmadı	(E1) (K6)	2

Tablo 4 incelendiğinde ilk sırada 8 kişinin, kişisel gelişim amaçlı, 3 kişinin eğitimin önemli olduğunu düşünmesinden, 2 kişi çocuklarına örnek olmak için, 2 kişi meslekte ilerlemek amacıyla, 2 kişi öğrenmeye karşı merak duygusu ile eğitime başladığını belirtirken 2 kişi de beklentilerinin fazla karşılık bulmadığını belirtmiştir. İlk sırada kişisel gelişim amacıyla eğitime başlayan öğrencilerden birisi;

“Benim ikinci yüksek lisansım beklentim kişisel gelişim boyutunda olduğu için bu yönde de beklentilerimi olumlu yönde karşıladığını düşünmekteyim (K9)” derken bir diğeri de;

“Bu eğitime kişisel gelişimim için katıldım. Amaç ve beklentilerim, sosyal ortamlarda daha rahat iletişim kurmak ve hayata farklı bakış açıları ile bakmak (K11)” demektedir. İkinci sırada eğitimin önemli olduğu yer almıştır, bu konuda bir öğrenci;

“Benim için okumanın ve eğitimin zamanı ve mekanı yok. Eğer fırsat bulursam değerlendiririm. İşte lisansüstü eğitimime de böyle başladım. Yaşım büyük olsa da özellikle yaşam boyu öğrenme konusu çok değerli ve anlamlı (K1)diyerek görüş belirtmiştir. Çocuklarına örnek olmayı düşünen bir katılımcı da; ”

“Bir de en önemlisi üniversite öğrencisi olan iki çocuğuma örnek olmak istedim, bir anlamda çitayı yükselttim (K1)” demiştir. Bir diğer görüşte mesleki ilerleme olarak yer almaktadır. Bir öğrenci;

“Amacım başta sadece bir üst öğrenim bitirmektir. Derslere devam ettikçe daha çok zevk almaya ve derslerin de aslında günlük hayatımızda karşılaştığımız konu ve problemlerden oluştuğunu gördüm. Severek ve istekli bir şekilde derslere geldim .Bunlara ilaveten gelecekte MEB’in yüksek lisans yapma zorunluluğu çıkarması durumunda bunu şimdiden yapmış olmak ve daha sonra bunun stresini yaşamamak için başladım (E4)” demektedir. Bir başka bulgu da merak duygusu ile ilgilidir. Bir kişi bu konuda;

“Amacım kendimi geliştirmektir daha sonra tercih ettiğim bir yol oldu benim için çünkü şu an meslek edinmek ve bu alanda ilerlemek istiyorum (K5)” diyerek düşüncesini dile getirmiştir. Son sırada azda olsa bazı öğrenciler beklentilerinin karşılık bulmadığını belirtmektedir. Bir öğrenci;

“Lisansüstü eğitime ilk başladığımda daha yüksek beklentilerim bulunmaktaydı. Ancak beklentilerimi karşılama konusunda daha yapılması gereken çalışmaların olduğunu düşünüyorum

(K6)” demiştir. Öğrencilerin yüksek lisansa başlama amaçlarına ilişkin bulgular genel olarak değerlendirildiğinde öğrencilerin yarısının kişisel gelişim amaçlı yüksek lisansa başladığı, diğer öğrencilerin farklı amaçlarla geldiği, bunların arasında eğitimin önemli olduğunun düşünülmesi, çocuklarına örnek olma amacı, mesleki ilerleme, merak duygusunun bulunduğu anlaşılmaktadır. İki öğrenci de beklentilerin fazla gerçekleşmediğini düşünmektedir.

3.2.2. Yüksek Lisans eğitiminin beklentileri karşılama düzeyi

Yüksek lisans eğitiminin beklentileri ne kadar karşıladığına ilişkin yöneltilen bir soruya alınan cevaplar alınmış, elde edilen bulgular Tablo 5’te yer almıştır.

Tablo 5. Yüksek Lisans Eğitiminin beklentileri karşılama düzeyi

Düzye	Kişiler	f
Beklentiler gerçekleşti	(E2) (E3) (E5) (K1)(K3)(K4) (K8) (K10)	8
Bazı beklentiler gerçekleşti	(K6) (K7)(K9)(K11)	4
Beklentilerim gerçekleşmedi	(E1)(E4)(E6)	3
Henüz tamamlanmadı	(K4)(K5)(E4)	3
Mesleğe katkısı oldu	(K2)	1

Tablo 5 incelendiğinde ilk sırada 8 kişi beklentilerin gerçekleşmeye başladığını, 4 kişi gerçekleştiğini belirtirken 3 kişi de beklentilerin gerçekleşmediğini belirtmiştir. 2 kişi yüksek lisansın henüz bitmediğini, bir kişi de mesleğine katkı sağladığını belirtmiştir. İlk sırada beklentilerin gerçekleşmesine yönelik bulguya ulaşılmıştır. Bu konuda bir öğrenci;

“*Tamamını gerçekleştirdim. İlk fırsatta tezli bölüme devam etmek istiyorum. Bu yıl ikiz oğullarım üniversite sınavına giriyorlar o nedenle bu amacımı şimdilik bekletiyorum* (K3).” demiştir.

İkinci olarak bazı beklentilerin gerçekleştiği belirtilmektedir. Bu konuda bir öğrenci;

“*Kişisel gelişim boyutunda beklentilerimi epey gerçekleştirdim ya da çokça katkı gördüm diyebiliriz. Etkili sunum tekniğini öğrenme, farklı bakış açıları geliştirme eleştirel bakabilme konusunda artıları oldu* (K9)” diyerek açıklama yapmıştır. Daha sonra azda olsa bazı öğrenciler beklentilerinin gerçekleşmediğini belirtmektedir. Bu konuda bir öğrenci;

“*Kendimi geliştirme noktasında sürekliliğin olmaması sebebiyle başarılı olduğumu söyleyemem* (E1)” demektedir. Bir öğrenci ise bu eğitimden memnun olmadığını sık sık dile getirmiştir. Bu öğrenci eğitimini tamamlamamış olup;

“*Bitirdikten sonra da bu amaçlara ulaşmama yardımcı olacağını düşünmüyorum* (E4)” diyerek görüşünü dile getirmiştir. Öğrencilerin bir kısmı eğitimini henüz bitirmemiştir bu nedenle birkaç öğrenci tamamlamadıklarını belirtmişlerdir. Son sırada bir öğrenci mesleğine katkı sağladığını belirterek;

“*Kesinlikle mesleğime katkıda bulunduğumu düşünüyorum. Hatta hayata bakış açım da değişimler oldu. Akademik personel olmayı ise hala istiyorum*” (K2) diyerek açıklamıştır. Yüksek lisans eğitiminin beklentileri karşılama düzeyine ilişkin bulgular genel olarak değerlendirildiğinde öğrencilerin yarısı beklentilerinin gerçekleştiğini, az sayıda öğrencinin de bazı beklentilerinin gerçekleştiği anlaşılırken yine az sayıdaki öğrencide beklentilerinin gerçekleşmediğini belirtmektedir. Henüz mezun olmayan birkaç kişi beklentilerinin henüz tamamlanmadığını belirtirken, mesleklerine bu eğitimin katkısı olduğunu da belirtmişlerdir.

Şahan, G., Yasa, H.D. (2017). Hayat Boyu Öğrenme ve Yetişkin Eğitimi Yüksek Lisans eğitiminin öğrencilere katkısının değerlendirilmesi. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 3(5), 1851-1867.

3.2.3. Lisansüstü eğitimin öğrencilerin bakış açısına, bilgi ve becerisine katkısı

Alınan eğitimin bakış açılarına etkisinin sorgulandığı bu bölümde elde edilen verilere ilişkin analiz sonuçları tablo 6’da yer almaktadır.

Tablo 6. Lisansüstü Eğitimin bakış açısı, bilgi ve becerilere katkıları

Katkı	Kişiler	f
Bakış açısını geliştirme	(E2)(E3)(E5) (E6)(K4) (K7)	6
Akademik konuda gelişme	(E4)(K2) (K5) (K6) (K10)	5
İletişim ve sunum konusunda gelişme	(K1) (K7) (K11)	3
Yeni kavram ve metotlar öğrenme	(E1)(K8)	2
Olumlu katkı sağladı	(K3)(K9)	2
Hayata ilişkin birçok konuda yeni öğrenme	(K2)	1
Etik davranmayı öğrenme	(K7)	1

Tablo 6 incelendiğinde ilk sırada 6 kişinin aldığı eğitimin bakış açılarını geliştirdiğine ilişkindir. 5 kişi akademik konuda geliştiğini, 3 kişi iletişim ve sunum konusunda gelişme olduğunu, 2 kişi yeni kavram ve metotlar öğrendiğini, 2 kişi aldığı eğitimin olumlu katkı sağladığını, bir kişi hayata ilişkin birçok konuda yeni şeyler öğrendiğini, bir kişi de etik davranmayı öğrendiğini belirtmiştir.

İlk olarak bakış açılarının geliştiği belirtilmiştir, bu konuda bir kişi;

“Orwell (1984)’ın ‘Bir gün karanlığın olmadığı yerde buluşacağız’ sözünün tesiri ile karanlığın olmadığı bir dünya oluşturmak için sürekli öğrenmek üzerine olacağım bir bakış açısı ve inancına sahip oldum diyebilirim (E3)” diyerek düşüncesini açıklamıştır. Bir diğer bulgu akademik konuda gelişmeye yöneliktir. Bu konuda bir kişi;

“Öğrenmeyi öğrendim, bilimsel anlamda araştırma yapmayı öğrendim bunda dersime giren hocalarımın teşviği ile bilimsel anlamda makaleler yazdım. Yaşam boyu öğrenmeyi öğrendim. Kendime olan saygım ve özgüvenim arttı (K5)” demiştir. Bir sonraki bulguda alınan eğitimin iletişim ve sunum konusunda gelişme sağladığı ile ilgilidir. Bir öğrenci;

“Tezimi bitirmek, katıldığım seminerlere bildiri sunabilmek ve makaleler yazabilmek için, akademik anlamda sürekli okuyorum. Dolayısıyla bilgilenirken aynı zamanda iletişim ve sunum bağlamında deneyimler kazanıyorum (K1)” diyerek açıklamıştır. Yeni kavram ve metotlar öğrenme alınan eğitimin sonucudur. Bu konuda bir öğrenci;

“Daha önce bilmediğim bazı yeni kavramlar ve metotlar olduğunu söyleyebilirim. Bunlar eğitim hayatımda da karşılaştığım sorunların çözümüne yönelik tecrübenin oluşmasını sağladı “(E1) diyerek düşüncesini belirtmektedir. Bir diğer bulgu eğitimin olumlu katkılarına yöneliktir. Bir öğrenci;

“Önyargılardan uzak durmaya, olumlu bakmaya ve bilimsel bakabilmeye katkısı oldu “(K9). Demiştir. Bulgulardan birisi de hayata ilişkin birçok konuda yeni öğrenmeler olduğuna yöneliktir. Bir öğrenci konu ile ilgili olarak;

“Gördüğümüz dersler itibari ile hayata ilişkin birçok konuya değindik. Kadınların toplumdaki önemini bir kez daha anladım. Ailenin, öğretmenin öğrenci üzerindeki büyük etkisini

daha iyi anladım. Okuldaki tüm idareci, öğretmen ve öğrencileri daha farklı bir bakış açısı ile incelemeye başladım” (K2) demiştir. Son sırada bir öğrencide etik olma konusuna değinerek;

“En basiti etik davranmayı öğrendim. İnsanlara tarafsız davranmayı öğrendim. Etik davranılması gerektiğini insanları hemen yargılamamayı, en önemlisi bir insanın sözü bitmeden konuşmamayı öğrettim” (K7) diyerek görüşünü belirtmiştir. Lisansüstü Eğitimin öğrencilerin bakış açısına, bilgi ve becerisine katkısına ilişkin bulgular genel olarak incelendiğinde öğrencilerin üçte birinin bakış açılarının geliştiği, bir bölümünün akademik konuda geliştiği, az sayıdaki öğrencinin iletişim ve sunum konusunda geliştiği, yeni kavram ve metotları öğrendikleri, hayata ilişkin birçok konuda yeni şeyler ve etik davranmayı öğrendikleri kısaca aldıkları eğitimin olumlu katkı sağladığı anlaşılmaktadır.

3.3. Yüksek Lisans eğitiminin özel hayata etkisine ilişkin bulgular

3.3.1. Yüksek Lisans eğitiminin özel hayata etkisi

Öğrencilere üçüncü bölümde aldıkları eğitimin özel hayatlarına etkisi sorulmuştur. Alınan görüşler analiz edilerek elde edilen bulgular Tablo 7’de yer almıştır. Tablo 7 incelendiğinde ilk sırada 7 kişi aileye de olumlu katkısı olduğunu, bir kişi baba olarak olumlu katkı sağladığını, bir kişi sosyal ilişkilere de olumlu yansıdığını, bir kişi hayatındaki boşlukları bu eğitimin doldurduğunu, bir kişi daha fazla kitap okuduğunu belirtirken bir kişi de aileye de olumlu katkısının olduğunu belirtmiştir. Bir kişi belirgin bir etki olmadığını, bir diğeri de aile hayatına çok etkisinin olmadığını belirtmiştir.

Tablo 7. Lisansüstü eğitimin özel hayata etkisi

Etki	Kişiler	f
Aileye de olumlu katkısı oldu	(E2)(K1)(K2)(K3)(K4)(K10)(K11)	7
Baba olarak olumlu katkı sağladı	(E1)	1
Sosyal ilişkilere de olumlu katkı sağladı	(K4)	1
Hayattaki boşluklar doldu	(K5)	1
Daha fazla kitap okuma	(K7)	1
Belirgin bir etkinin olmayışı	(E4)	1
Aile hayatına fazla etkinin olmayışı	(E6)	1

İlk sırada bir öğrenci olumlu etkiye yönelik olarak;

“Sanırım öğrendiklerimi ailemle de paylaşıyorum, şanslıyım beni dinleyerek kimi zaman onlar da kazanım elde edebiliyorlar” (K1) derken bir diğeri de;

“Etki hep olumlu oldu. Çevrem beni destekledi. Mezun olduktan bu kadar yıl sonra yüksek lisans yapmam takdir topladı. Benim çocuklarıma yaklaşımım değişti. Ders çalışma konusunda onları daha iyi anladım” (K3) demektedir. Baba olan bir öğrenci de;

“Olumlu etkilerinin olduğunu söyleyebilirim. Özellikle bir baba olarak çocuk öğrenmesinin yöntemlerini öğrenmek iletişim kurmamı ve başarılı olmamı sağladı” (E1) demiştir. Sosyal ilişkilere de olumlu katkı sağlama konusunda da bir öğrenci;

“Öncelikle sosyal ilişkileri düzenlemede sadece kendi tarafımdan bakmadan hareket etmem gerektiğini öğrendim” (K4) diye açıklamıştır. Hayattaki boşlukların bu eğitimle dolması konusunda bir öğrenci;

Şahan, G., Yasa, H.D. (2017). Hayat Boyu Öğrenme ve Yetişkin Eğitimi Yüksek Lisans eğitiminin öğrencilere katkısının değerlendirilmesi. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 3(5), 1851-1867.

“Olumsuz herhangi bir etkisini görmedim ancak olumlu birçok etkisi var. Bu bölümde yüksek lisansa başvurmam ve şuan ki ideallerim beni olduğum konumdan çok farklı yerlere getirdi. Açıkçası şu an benim hayatımdaki boşlukları doldurarak yeni kazanımlar elde etmemi sağladı” (K5) açıklamasını yapmıştır. Bir diğer bulgu da kitap okuma ile ilgilidir. Bu konuda bir öğrenci;

“Kitap fazla okuyamıyordum bu sayede araştırmalar yapmak için kitap okur oldum. Çocuklarda ben ders yaparken onlarda da ders çalışma azmi gelişti” (K7) demiştir. Daha sonra yer alan bulgular eğitimin aileye etkisinin olmamasına yöneliktir. Bu konuda bir öğrenci;

“Eşim şu an tez aşamasında olduğum için eşim tezini yap bitir diye baskı yapıyor bunu yaşıyorum” (E4) derken bir diğeri de benzer bir konuda;

“Aile hayatına çok etkisi olduğuna inanmıyorum. Sadece eğitim alırken bana müthiş derecede destekçi olduklarını söyleyebilirim” (E6) demiştir. Yüksek lisans eğitiminin özel hayata etkisine ilişkin bulgular genel olarak incelendiğinde kadın öğrencilerin aldığı eğitimi erkek öğrencilere göre daha fazla ailesiyle paylaştığı, aldıkları eğitimden hem kendileri, hem ailelerinin yararlandığına dikkat çekmektedir. Bir erkek öğrenci de baba olarak aldığı eğitimin yararlı olduğunu belirtmiştir. Yüksek lisans eğitiminin sosyal ilişkilere de olumlu katkı yaptığı, hayatlarındaki boşlukların dolduğu, daha fazla kitap okuma başladıkları anlaşılmıştır ancak az sayıda da aileye etkisinin olmadığı düşüncesinde olan öğrencilerde bulunmaktadır.

3.3.2. Yüksek Lisans eğitiminin eş ve çocuklara katkısı

Yüksek lisans eğitiminin eş ve çocuklara katkısına ilişkin veriler analiz edilerek Tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 8. Yüksek lisans eğitiminin eş ve çocuklara katkısı

Katkı	Kişiler	f
Eşler çok destek oldu	(E3)(K6) (K7)(K8)	4
Çocuklara daha az zaman kaldı	(E3)(K9) (K10)	3
Çocuklarla ilişki daha iyi durumda	(K7)(K8)	2
Öğrenme her yaşta oluyor	(E1)(K5)	2
Çocuklarla roller değişti	(K3)(K5)	2
Eş ve çocuklara olumlu katkı	(K1)	1
Eş okumaya başladı	(K2)	1
Etkisi olmadı	(E4)	1

Tablo 8 incelendiğinde ilk sırada 4 kişi eşlerin çok destek olduğunu, 3 kişi bu eğitim sırasında çocuklara daha az zaman kaldığını, iki kişi çocuklarla ilişkilerinin daha iyi durumda olduğunu, iki kişi öğrenmenin her yaşta olduğunu, 2 kişi de çocuklarla rollerin değiştiğini, bir kişi eş ve çocuklara olumlu katkı sağladığını, bir kişi eşinde yeniden okumaya başladığını, belirtirken bir kişi de etkisinin olmadığını belirtmiştir. Bulgular genel olarak incelendiğinde ilk sıradaki bulguya ilişkin bir erkek öğrenci;

“Eşim -kendisi benim güç kaynağım olur- daha fazla ilgilenmeye başladı. Nasıl mı bazen çok uzun okumalar yapmam gerekti bu zamanlarda elinde kahvesi ile gelir beni ‘Oku bakalım oku daha öğreneceğin çok şeyin var.’ diye güdüler, biraz sohbet eder tekrar yalnız bırakırdı” (E3) derken, bir kadın öğrenci de;

“En büyük destekçim eşimdi. Kendimi geliştirdiğim için çocuklara ve eşime olaylara farklı bir gözle yani farklı pencerelerden bakabilmeyi öğrettim” (K7) demiştir. Bir diğer bulguda çocuklara ilişkin olup bu konuda bir öğrenci;

Şahan, G., Yasa, H.D. (2017). Assessment of the contribution of Life-Long Learning and Adult Education Master's Education to students. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 3(5), 1851-1867.

“Eş ve çocuklarıma ayırdığım zamanın kısalması ve enerjimin azalması zaman zaman sorunlara sebep oldu” (K9) demektedir. Bir sonraki bulgu ise çocuklarla ilişkinin daha iyi olduğuna ilişkindir. Bir öğrenci;

“Üç yaşında bir kızım var ona nasıl davranmam gerektiğini öğrendim psikoloji ve eğitimin her noktasında bilgi sahibi oldum kadına şiddete karşı duyarlılığım arttı” demektedir. Bir başka bulgu da öğrenmenin her yaşta olabileceğine yöneliktir. Bu konuda bir kişi;

“Öğrenmenin her yaşta gerçekleşebileceğini öncelikle kendimde gördüm. Çünkü lisans bitti öğretmenliğe başladım ve hayatımın sonuna kadar bu işi yapacağımı düşünüyordum” (K5). Bir bulgu da çocuklarla rollerin değişmesine yöneliktir. Bir kişi bu konuda;

“Hep destek, tam destek.. Çocuklarımla rolleri değiştik bana ders çalış demeye başladılar” (K3) demiştir. Alınan eğitim eş ve çocuklara olumlu katkı sağladığı ile ilgili bir bulgu yer almıştır. Bu konuda;

“Eşim ve çocuklarım maddi ve manevi beni çok desteledi. Ayrıca özellikle almış olduğum toplumsal cinsiyet dersinde öğrendiğim ve aynı zamanda okuduğum yeni bilgileri ve toplumsal cinsiyet ile ilgili yanlısalarımızı ailemle paylaşarak bu konuda farklı açıdan bakmalarını sağladığıma inanıyorum (K1).” Bir bulguda alınan eğitimden eşlerinde olumlu etkilenmesine yöneliktir. Bu konuda bir öğrenci;

“Eşim ilk başta boşuna uğraştığını öğretmenler için yüksek lisans yapmamın bir fark oluşturmayacağını düşünüyordu” (K2) diyerek eğitimin ailesine katkısını dile getirmektedir. Yüksek lisans eğitiminin eş ve çocuklara katkısına ilişkin bulgular genel olarak incelendiğinde kadın öğrencilerin aldığı eğitimi erkek öğrencilere göre daha fazla ailesiyle paylaştığı, aldıkları eğitimden hem kendileri, hem ailelerinin yararlandığına dikkat çekmektedir. Bir erkek öğrenci de baba olarak aldığı eğitimin yararlı olduğunu belirtmiştir. Yüksek lisans eğitiminin sosyal ilişkilere de olumlu katkı yaptığı, hayatlarındaki boşlukların dolduğu, daha fazla kitap okumaya başladıkları anlaşılmıştır ancak az sayıda da aileye etkisinin olmadığı düşüncesinde olan öğrencilerde bulunmaktadır.

3.3.3. Yüksek Lisans eğitimin arkadaş ve meslektaşların bakış açısına etkisi

Son sırada yüksek lisans eğitimi yaparken arkadaş ve meslektaşların bakışına ilişkin bir soru yöneltilmiş, elde edilen görüşler Tablo 9’da yer almıştır.

Tablo 9. Yaşam Boyu Öğrenme Eğitiminin arkadaş ve meslektaş bakış açısına etkisi

Etki	Kişiler	f
Olumlu	(E1),(E2),(E3),(E4),(E5),(E6),(K1),(K2),(K3),(K5),(K6),(K7),(K8),(K10),(K11)	15
Olumsuz	(E1)(E2)(E4)(E5)(E6)(K4)(K5)(K7)(K9)	9
Başta olumsuz sonra olumlu	(K4)	1

Tablo 9 incelendiğinde ilk sırada 15 kişinin alınan eğitimin iş arkadaşları arasında olumlu etki yarattığını belirtirken 9 kişi olumsuz olduğunu, bir kişide başlarda olumsuz daha sonra olumlu olduğunu belirtmiştir. İlk sırada olumlu etkilerine yönelik olarak bir kişi;

“Bir kere itiraf ediyorum havalı bir durum. Tabiri caizse kendinizi bir tık üstte hissediyorsunuz. İşin ilginç çevrenizde bunu sorgusuz kabul ediyor” (K3) diyerek açıklamıştır. Bir başka öğrenci ise;

Şahan, G., Yasa, H.D. (2017). Hayat Boyu Öğrenme ve Yetişkin Eğitimi Yüksek Lisans eğitiminin öğrencilere katkısının değerlendirilmesi. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 3(5), 1851-1867.

“Yüksek lisansım henüz bitmedi ama bana başta söylenen cümleler tamamen değişmeye başladı. Çünkü farkını bordroda değil yaptığım işte gördüler. Eğitim camiasından olup da lisansüstü eğitimi önemsemeyen kesimi etkileyebilmek en büyük değişim oldu “ (K4) şeklinde açıklama yapmıştır. Bir olumlu açıklama da;

“Aslında hep güzel şeyler söylediler beni kitapla, makale ya da tez ile uğraşırken gördüklerimde. Bazen kitap paylaştığımız da oldu (E3).”şeklindedir. Arkadaşlarının yaklaşımının olumsuz olduğunu belirten öğrencilerden birisi;

“Fakat herkesin eğitime vermiş olduğu önem aynı değil. Bazılarının yüksek lisans yaptın da ne oldu. Sana bir ek ders katkısı var dediğini de görür gibiyim (E1).” Derken, bir diğeri de;

“Çalıştığım şehirle eğitim aldığım şehir farklıydı, zorluğu çok oldu. Bu sefer meslektaşlarım şunu dediler: Niye bu kadar uğraşıyorsun ki, ek dersin mi artacak? “(K4) diyerek olumsuz eleştirilere örnek vermiştir. Bir başkası da;

“İkinci yüksek lisansı yapıyor olmam zaman zaman eğitim kurdu gibi görünmeme sebep olurken kimi zaman da ikinci kez tezsiz yapıyor oluşum eleştirilere sebep oldu” (K9) demiştir. Bir diğer örnek te;

“Ancak bu yaştan sonra ne yapacaksın diyenler de oldu (E5).” Şeklindedir. Bir kişide olumsuz etkinin değiştiğini belirtmektedir. Bu kişi;

“Eğitime ilk başladığımda duyduğum cümleler şunlardı: Sen önce işini eline al sonra devam edersin, oku oku nereye kadar, iş bulamayan herkes yüksek lisansa başlıyor Ben devam ettim okumaya, araştırdım, okudum, az da olsa çalışmalara katıldım. Sonra işe başladım. Başta duyduğum cümleler değişmeye başladı: Bak gördün mü okuyan yapıyor. “(K4) diyerek değişimi dile getirmiştir. Alınan eğitimin arkadaş ve meslektaşların bakış açısına etkisine ilişkin bulgular genel olarak değerlendirildiğinde katılımcıların tamamına yakını bu eğitimin olumlu etkisinin olduğu, katılımcıların arkadaş ve meslektaşlara olumsuz etkisinin olduğunu belirtmişlerdir. Son sırada bir kişide ilk başlarda arkadaşların olumsuz davranışlarının olumluya döndüğünü belirtmişlerdir.

4. Sonuç, tartışma ve öneriler

Yaşam boyu öğrenme ve yetişkin eğitimi yüksek lisans eğitimi alan öğrencilerin aldıkları eğitimin iş ve özel hayatlarına etkisinin değerlendirildiği bu çalışmada alınan eğitimin iş hayatlarına olumlu etkisinin olduğu anlaşılmaktadır. Az sayıda kişiye göre olumsuz etkiler de bulunmaktadır. Alınan bu eğitimin sonucunda iş fırsatlarının farkına varıldığı, çok yönlü bakış açılarının geliştiği, bilimsel çalışma alışkanlığı kazandıkları görülmektedir. Öğrenciler yüksek lisans eğitiminin kurumlarca desteklenmesi ve bu eğitimin dikkate alınması gerektiğini düşünmektedirler. Öğrencilerin yüksek lisans eğitiminden sonra mesleklerine farklı bir bakış açısı ile bakabildikleri, eğitimin yaşam boyu sürmesi gerektiğini düşündükleri söylenebilir. Bazı öğrenciler bu eğitimden belediklerini tam olarak bulamadığı ve kendilerinde bir değişim yaratmadığını da belirtmektedir. Ancak olumsuz düşüncede olan az sayıdaki öğrenci de yer yer aldıkları eğitimin fark yarattığını vurgulamaktadır. Bazı öğrenciler bu eğitimi kullanacak fırsat bulamadığı, özellikle öğretmenlerin Milli Eğitimde yüksek lisansın fazla değer bulmadığı görüşünde oldukları anlaşılmaktadır. Öğrencilerin birçoğunun yüksek lisansa başlama amaçları arasında kişisel gelişim, çocuklarına örnek olma, mesleki ilerleme, öğrenmeye karşı merak duygusunun bulunduğu görülmektedir. Sayan ve Aksu (2005)'nun lisansüstü eğitim gören bireylerle ilgili yaptıkları bir araştırmada öğrencilerin

lisansüstü eğitim yapma amaçları arasında öncelikli olarak kendilerini geliştirmek, akademik kariyer yapmak, alanlarında derinleşmek ve mesleklerinde yükselmek istemeleri yer almaktadır. Nas, Peyman ve Arat (2016)'ın yapmış oldukları bir çalışmada da bireylerin yüksek lisans yapma nedenlerine ait boyutların tercih sıralamasının en başında kişisel gelişim boyutu gelmektedir. Yüksek lisans eğitiminin beklentileri karşılama düzeyine öğrencilerin bir kısmı beklentilerinin gerçekleştiğini az sayıda öğrencinin beklentilerinin gerçekleşmediği söylenebilir. Ancak alınan eğitimin mesleklerine katkısı olduğu da ulaşılan sonuçlar arasındadır. Gömleksiz ve Yıldırım (2013)'a ait bir çalışmada lisansüstü eğitim sürecinde verilen eğitimin beklentilerini karşıladığını ifade eden öğrenciler olmakla birlikte belli bir oranda öğrencinin beklentilerini karşılamadığı ve küçük bir bölümünün de fikrinin olmadığı görülmüştür. Lisansüstü eğitimin öğrencileri akademik olarak geliştirdiği, öğrencilerin iletişim ve sunum konusunda daha iyi düzeyde oldukları, yeni kavram ve metotları öğrendikleri, hayata ilişkin birçok konuda yeni şeyler öğrendikleri ve etik davranma konusunda daha duyarlı oldukları anlaşılmaktadır. Bu çalışmayı destekleyen Aydemir ve Çam (2015)'ın yaptığı bir araştırmada lisansüstü eğitimin akademik anlamda kişiyi geliştirdiği ve sosyal anlamda da bireye katkı sağladığı anlaşılmaktadır. Kadın öğrencilerin aldıkları eğitimi erkek öğrencilere göre daha fazla ailesiyle paylaştığı, aldıkları eğitimden hem kendileri, hem ailelerinin yararlandığına görülmektedir. Anne ve baba olarak aldıkları eğitimin özel hayatlarına da katkı yaptığı söylenebilir. Yüksek lisans eğitiminin sosyal ilişkilere de olumlu katkı yaptığı, öğrencilerin hayatlarındaki boşlukların dolduğu, daha fazla kitap okumaya başladıkları anlaşılmıştır. Ancak az sayıda öğrenciye göre alınan eğitimin aileye etkisinin olmadığı söylenebilir. Alınan eğitimin çoğunlukla arkadaş ve meslektaşların bakış açısına olumlu etkisinin olduğu görülmektedir. Bu sonucu destekleyen öğretmenlerin lisansüstü eğitim almaları ile ilgili bir çalışmada ulaşılan sonuçlar arasında öğretmenlerin lisansüstü eğitimde kazandıkları bilgileri arkadaşları ile paylaşmak istedikleri görülmektedir (Başer, Narlı, Günhan, 2005). Bazı arkadaş ve meslektaşların olumsuz tutumda olduğu, bazılarının olumsuz tutumunun olumluya dönüştüğü sonucuna ulaşılmıştır.

Öneriler

Yüksek lisans eğitiminin önemi konusunda lisans düzeyinde öğrenciler bilgilendirilmelidir.

Yüksek lisans eğitimine katılan çalışan bireylere ders, sınav saatlerinde gerekli kolaylıklar sağlanmalıdır.

Enstitüler tarafından kurumlara yüksek lisansları tanıtıcı bilgilendirmeler yapılmalıdır.

Kurumlar yüksek lisans yapan çalışanlarını unvan ya da görevde yükseltme gibi farklı şekillerde ödüllendirebilir.

Öğretmenler yüksek lisans ve doktora eğitimi yaparak Milli Eğitim Bakanlığı tarafından uzman öğretmenlik gibi çeşitli unvanlarla özendirilebilir.

Kaynakça

- Aksoy, M. (2013). Kavram olarak hayat boyu öğrenme ve hayat boyu öğrenmenin AvrupaBirliği serüveni. *Bilig*, 64, 23-48.[<http://dergipark.gov.tr/download/article-file/234337>] web adresinden 31.08.2017 tarihinde indirildi.
- Aydemir, S. ve Çam, Ş. S. (2015). Lisansüstü öğrencilerinin lisansüstü eğitimi almaya ilişkin görüşleri, *Turkish Journal Of Education*, 4(4). [<http://dergipark.ulakbim.gov.tr/turje/article/view/5000112655/5000148509>] web adresinden 02.09.2017 tarihinde indirildi.

Şahan, G., Yasa, H.D. (2017). Hayat Boyu Öğrenme ve Yetişkin Eğitimi Yüksek Lisans eğitiminin öğrencilere katkısının değerlendirilmesi. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 3(5), 1851-1867.

- Başer, N., Narlı, S. ve Günhan, B. (2005). Öğretmenlerin lisansüstü eğitim almalarında yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri, *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17: 129-135
- Erden, M. (2009). *Eğitim bilimlerine giriş*. S:12-14, Ankara, Arkadaş Yayınevi
- Göksan, T. S., Uzundurukan, S. ve Keskin S. N. (2009). *Yaşam Boyu Öğrenme ve Avrupa Birliği'nin Yaşam Boyu Öğrenme Programları*, 1. İnşaat Mühendisliği Eğitimi, Antalya.
- Gömleksiz, M. N. ve Yıldırım, F. (2013). *Lisansüstü eğitim alan öğrencilerin lisansüstü eğitime ilişkin görüşleri*, Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü VI. Ulusal Lisansüstü Eğitim Sempozyumu Bildiriler Kitabı.
- Günüç, S., Odabaşı H. F. ve Kuzu, A. (2012). Yaşam boyu öğrenmeyi etkileyen faktörler, *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(2), (309-325).
- Çalık, T. ve Sezgin, F. (2005). Küreselleşme, bilgi toplumu ve eğitim. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 13(1), 55-66.
- DPT (2001). Sekizinci beş yıllık kalkınma planı [<http://www.kalkinma.gov.tr/Lists/Kalkinma%20Planlar/Attachments/2/plan8.pdf>] web adresinden 24.04.2016 tarihinde indirildi.
- DPT (2007). Dokuzuncu kalkınma planı. [<http://www.kalkinma.gov.tr/Lists/Kalkinma%20Planlar/Attachments/1/plan9.pdf>] web adresinden 24.04.2016 tarihinde indirildi.
- KB (2014). Onuncu kalkınma planı. [<http://www.kalkinma.gov.tr/Lists/Kalkinma%20Planlar/Attachments/12/Onuncu%20Kalk%C4%B1nma%20Plan%C4%B1.pdf>] web adresinden 24.04.2016 tarihinde indirildi.
- Bağcı, E. (2011). Avrupa birliği'ne üyelik sürecinde Türkiye'de yaşam boyu eğitim politikaları. *On Dokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30(2), 139-173.
- Kaya, H. E. (2015). *Türkiye'de Halk Eğitim Merkezleri*. Special Issue on the Proceedings of the 4th ISCS Conference, July 2015, (268-277).
- Kıvrak, E. (2007). *Avrupa birliği ve Türkiye'de yaşam boyu öğrenme politikaları ve istihdam ilişkisinin değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi, Ankara.
- Miser, R. (2002). "Küreselleşen" dünyada yetişkin eğitimi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 35(1-2), 55-60.
- Nas, S., Peyman, D. ve Arat, Ö. G. (2016). Bireylerin yüksek lisans yapma nedenleri üzerine bir araştırma. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18(4), (571-599).
- Sayan, Y. ve Aksu, H. (2005). Akademik personel olmadan lisansüstü eğitim yapan bireylerin karşılaştıkları sorunlar üzerine nitel çalışma, *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, Özel Sayı:1, (59-66).
- Yıldız, A. (2004). Türkiye'deki yetişkin eğitimi araştırmalarına toplu bakış, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 37(1), (78-97).
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2008). *Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin.

Extended abstract in English

Lifelong learning is the process of learning individuals require from cradle to grave. Of the world is becoming more global the threats of labor shortages immigration and economical crisis necessitates people for further learning without reinforcement leads individuals realize themselves. The term lifelong education substitutes for the term adult education since it encompasses the education of individuals of all ages. The purpose of this study is to evaluate the effect of graduate education at Bartın University Institute of Education Sciences Lifelong Learning and Adult Education on student's perspectives. In the study in order to determine the effect of graduate education on their job career, the contribution of this education to their awareness of the opportunities in their jobs, the reasons why they started this education and to what degree their expectations are met, the contribution of this education for their perspectives knowledge and skills, and the education that are get in the field of lifelong learning on couple's, children's friends and colleagues perspectives are investigated.

Qualitative research design is followed for this study. The opinions are taken with semi structured interview firma which were prepared with the expert assistance and is analyzed through content analysis. Study group was made up of 17 voluntary people some of whom were doing master studies (with or without thesis) and some of whom were the graduates. In order to choose the study group, we used snowball sampling method, where by we reached the other people of the study group through the people we had chosen before. In this study which evaluates the effect of the education that the graduate students get on their occupational and private lives it is understood that the education has a positive effect on their occupational lives. There are also a few negative effects. It is found out that the graduate students become aware of the job opportunities, it enables them to improve their multiple perspectives and they develop scientific research habits. Students think that the graduate education should be supported by the institutions and it should be taken into consideration. It can be said that when they complete graduate education they can view their jobs from a different perspective and they think the education should be life long. Some students indicate that the education does not meet their expectations and it has not done much change for them. However, these students which are less in number emphasizes that it has also some positive effects. Some students think that they cannot put their knowledge into practice. Especially the public school teachers think that graduate education is not admired in public schools.

It is found out that the reasons why most of the students started their graduate education are for their personal development, being a role model for their children, job progression and for their eagerness to learn. It is found out that some students met their expectations while some couldn't. On the other hand, one of the results of the research is that the education has a positive effect on their occupational life. It is concluded that graduate education improves students academically they are beter in terms of communication and presentation skills they learn new terms and methods they learn new things about life on different topics. It is found out that female students who attended this research share more about their education with their families than male students do. Thus both the students and their families benefit from this education. As a parent, the education has a contribution for them. It is also found out that graduate study has also has positive effect on social relationships, it adds some meaning to their lives and they begin to read more. However there are few students who think it hasn't any effect on their families. The education they get mostly has a positive effect on their friends' and colleagues' views. It is understood that

Şahan, G., Yasa, H.D. (2017). Hayat Boyu Öğrenme ve Yetişkin Eğitimi Yüksek Lisans eğitiminin öğrencilere katkısının değerlendirilmesi. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 3(5), 1851-1867.

some friends and colleagues has a negative attitude and some of these attitudes become positive in time. We think that it would be encouraging to inform the undergraduates about the importance of doing master studies, to make timetable of the classes and the exams flexible for the working students, to grant titles and promotions to those with postgraduate diplomas within institutions, to grant the title of "senior teacher" to the teachers with postgraduate diplomas.